

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti - Zavod za ornitologiju

2. skup prstenovača Hrvatske

11. ožujka 2020., 10:00 – 16:00 h

Knjižnica HAZU

Strossmayerov trg 14, Zagreb

– Obavijest o održavanju stručnog skupa –

Tri godine nakon održavanja prvog skupa Hrvatske sheme znanstvenog prstenovanja ptica, popularno zvano „Skup prstenovača“, 11. ožujka 2020. održati će se drugi takav skup koji na jednom mjestu okuplja sudionike u projektu znanstvenog označavanja ptica: prstenovače ptica, tj. volontere koji na terenu provode označavanje ptica, Prstenovačku centralu iz koje se upravlja projektom te državne ustanove koje legislativom i sufinanciranjem omogućuju provođenje prstenovanja. Kroz predavanja na skupu sudionici će se informirati o recentnim znanstvenim i stručnim postignućima ostvarenim kroz projekt te o stanju znanstvenog prstenovanja ptica u Hrvatskoj i Europi.

Fokus skupa biti će posvećen budućem značaju znanstvenog prstenovanja, kao metodi individualnog označavanja divljih ptica:

Znanstveno prstenovanje ptica primjenjuje se od početka 20. stoljeća kao znanstvena metoda u istraživanjima čiji je primarni cilj utvrditi kretanja ptica. U više od stotinu godina primjene, prstenovanje se i dalje temelji na individualnom označavanju ptica metalnim prstenovima koji se stavljaju pticama na noge. Na svakom prstenu ugravirana je jedinstvena oznaka koja omogućuje individualno prepoznavanje ptice, njena osobna iskaznica. Na taj su način širom svijeta, tijekom proteklih stotinu godina, označene stotine milijuna divljih ptica, a to je omogućilo pristup fantastičnim spoznajama o njihovim kretanjima, u priče o ponašanju i sudbinama jedinki, populacija i vrsta ptica na lokalnim i kontinentalnim prostornim razmjerima. Ipak, bilo je potrebno mnogo označenih ptica i upornosti da se prikupi količina podataka iz koje se mogu donositi pouzdani zaključci o kretanjima ptica.

Suvremene tehnologije omogućuju primjenu elektronskih uređaja za praćenje ptica, poput primjene GPS uređaja za praćenja jedinki, i donose novi aspekt u proučavanje kretanja. Podaci dobiveni iz satelitskih praćenja fantastično su precizni, sami za sebe pričaju osebujne priče o životima pojedinih ptica, a razvoj tehnologija omogućuje sve veću pristupačnost novih uređaja, primjenu na sve većem broju ptica, kao i na sve manjim vrstama ptica. Te tehnologije omogućuju da se u kratkom vremenu, u samo godinu dana, prikupi neusporedivo veći broj podataka o kretanjima nego što se to moglo postići „klasičnim“ prstenovanjem u više godina, pa čak i desetljećima. Dok se „klasičnim“ prstenovanjem trebalo godinama čekati prvi podatak o opažanju prstenovane ptice, uglavnom nedovoljan da posluži za pouzdano zaključivanje o kretanjima vrste, iz satelitskih praćenja dobivamo podatke koji nam više puta na dan precizno govore gdje se ptica nalazi – u stvarnom vremenu. Neusporedivo.

Kakva je budućnost znanstvenog prstenovanja u svijetu sve pristupačnijih suvremenih tehnologija?

Kakav je odnos prstenovanja i suvremenih tehnologija – mogu li koegzistirati?

Kakvo je stanje u Hrvatskoj u pogledu primjene tehnologija i kakvo je stanje prstenovanja u Hrvatskoj?

Odgovore na ta pitanja nastojati ćemo ponuditi kroz skup. Na skupu će biti predstavljeni projekti koji primjenjuju suvremene tehnologije praćenja, a provode se u Hrvatskoj. Kroz rezultate projekta znanstvenog prstenovanja u Hrvatskoj i kroz pregled novih inicijativa u projektu prikazati ćemo stanje i budućnost znanstvenog prstenovanja u Hrvatskoj i šire.

Zavod za ornitologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti znanstveni je centar iz kojeg se upravlja prstenovanjem ptica u Hrvatskoj – Prstenovačke centrala. Zavod koordinira rad oko 50 prstenovača i jedna je od 47 prstenovačkih centrala s područja Europe iz kojih se upravlja prstenovanjem ptica na nacionalnim razinama. Nacionalne centrale okuplja EURING – udruženje prstenovačkih centrala Europe, kroz koje se koordinira međunarodna znanstvena i administrativna suradnja, razvoj standarda i metoda te se provode zajednička znanstvena istraživanja.

Organizirano prstenovanje ptica u Hrvatskoj započelo je daleke 1910. godine i kontinuirano se provodi do današnjih dana. Prstenovanjem ptica u Hrvatskoj prikupljeno je oko 1,5 milijuna podataka – jedinstveno velika baza podataka. Ovako velik i dugotrajan projekt zahtjeva kontinuiran strateški razvoj. Jedan od načina podizanja kvalitete projekta je održavanje stručnog skupa kroz koji se ostvaruje bolja informiranost i suradnja, potiče angažman te podiže kvaliteta rada sudionika u projektu.

Skup organizira i projekt znanstvenog prstenovanja u Hrvatskoj provodi: Zavod za ornitologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, uz sufinanciranje iz Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Autor teksta obavijesti: dr. sc. Davor Ćiković, Zavod za ornitologiju HAZU

Zagreb, 7. veljače 2020.

